

22 Nieuwkoopse paradepaardjes

Willy Reijnders (1949).

De naam Nieuwkoop roept bij vele sjokkers herinneringen op aan de floristische bijzonder rijke blauwgraslanden, waar we o.a. kunnen vinden klein glidkruid, muggenorchis, melkvioltje, vlozegge, blonde zegge en vele andere typische planten. De veelvuldige bezoeker zal echter opgemerkt hebben, dat de geliefde 'schraallanden' de laatste jaren achteruit gaan, om van hollen niet te spreken. Dit vindt zijn oorzaak in de polderpeilverlagingen, die drastisch zijn te noemen. Vorig jaar bijvoorbeeld 15 cm ineens! Dat is natuurlijk bepaald slecht voor de gezondheidstoestand van onze tere, vochtminnende terreinen, waarvan de bescherming al geruime tijd overwogen wordt, die echter geen zin heeft als het waterpeil niet onafhankelijk is van het polderpeil. Hiervoor is een afzonderlijk slotenstelsel met molens noodzakelijk, maar dit is nogal kostbaar. Bovendien bestaat nog altijd de mogelijkheid dat dáár waar op aangrenzende terreinen kunstmest gestrooid wordt, dit door overwaaien op de vegetatie van de blauwgraslanden een funeste invloed zal hebben.

Hun toekomst ziet er dus niet erg rooskleurig uit. In dit verband is het een schrale troost te weten, dat Natuurmonumenten grote stukken blauwgrasland in Friesland heeft aangekocht, die heel goed moeten zijn. Gelukkig heeft Nieuwkoop ook nog andere goede dingen te bieden. De Noorderplas en de veel minder bekende Zuiderplas zijn de belangstelling overwaard en toevallig ontdekten we dit jaar tijdens het Pinksterkamp nog andere terreinen van bijzonder grote betekenis. Zoals zo vaak gebeurt in een kamp, hadden een aantal mensen een paar schijnbaar onbepaalde zeggensprieten meegebracht van excursie. Na geduldig en minutieus determineren met behulp van verschillende flora's kwam men tenslotte uit bij *Carex buxbaumii*, hetgeen als niet mogelijk werd beschouwd. Bij latere controle door de Heer Prell bleek het inderdaad juist te zijn. Toen ik er 's avonds van hoorde ben ik dadelijk naar de vindplaats gegaan en kon ik niet nalaten er een opname te maken. Op verscheidene honderden vierkante meters was de soort dominant. Wanneer je weet dat het de vijfde vindplaats van West-Europa is, dan begrijp je dat dit een buitengewoon belangrijke ontdekking is geweest! Een eindje verderop vonden we nog een

kleinere groeiplaats. Om begrijpelijke redenen wordt de vindplaats van deze unieke soort niet precies aangeduid.

Door tijdgebrek is dit jaar niet veel gekomen van een onderzoek van deze terreinen, die een zo geziene gast huisvesting verlenen. Wat we er op enige excursies van zagen, deed ons er toe besluiten volgend jaar dit gebied nauwkeurig te gaan inventariseren. Ons terrein heeft aan de rand een modderige, soppige strook met schorpioenmos en cyperzegge, waarin sturmia zich goed thuisvoelt. Op afgeplagde stukken en in verlande sloten komt hij hier echter ook voor in gezelschap van ronde zegge. Overigens is het een zeer veelzijdig terrein, dat veel lijkt op de venen in het oosten van ons land door het voorkomen van langbladige zonnedauw, voorheen nog niet in het westen van ons land gesignaleerd. Het terrein wordt eenmaal per jaar gemaaid en op plaatsen waar het riet een verminderde vitaliteit vertoont, wordt door de rietsnijders de bovenlaag afgeplagd.

Op de kale stukken is de kleine zonnedauw zeer algemeen, evenals de rondbladige zonnedauw. Daar langbladig zonnedauw hier ook veel voorkomt, was het niet uitgesloten, dat de kruising tussen rondbladig zonnedauw en langbladig zonnedauw, *Drosera obovata*, hier zou voorkomen. Die werd ook inderdaad gevonden. Deze zeldzame kruising is tot dusverre nog maar op enkele plaatsen in Nederland aangetroffen. Door zijn langgesteelde stompe bladeren valt deze forse soort nogal op.

Op sommige plaatsen komt dopheide voor met pijpestrootje, spaanse ruiter, klokjesgentiaan en enige andere soorten die aan het blauwgrasland herinneren. Nog vele andere aardige soorten als welriekende nachtorchis, rode zegge (ijle zegge x pluimzegge), malaxis en de beide rietorchissen treffen we hier aan, maar het is geenszins de bedoeling een complete soortenlijst op te stellen. Daar alle gegevens eigenlijk van twee sightseeing-excursies afkomstig zijn, is het natuurlijk ook niet mogelijk een goed overzicht van de verschillende begroeiingen te geven. Dit stukje is dan ook informatief bedoeld en niet als een doorwrocht verslag.

Andere terreinen in de buurt vertonen vaak een heel ander aspect. Zo is er een met veel gagel en ook met malaxis en sturmia, die hier bij elkaar voorkomen. Behalve sturmia vinden we in de verlande sloten ook veel groot blaasjeskruid. Ongetwijfeld bieden deze terreintjes nog veel verrassingen aan hoogveenmossen en zeer speciale paddestoelen. Het lijkt ons het beste de opnamen verder voor zichzelf te laten spreken, daar ze de typische accenten van het terrein vrij goed weergeven.

OPNAMEN VAN DE TWEE CAREX BUXBAUMII-GROEIPLAATSEN.

Datum	4-6-1949	20-6-1949	
Oppervlakte in m ²	3x3	10	
Bedekking kruidlaag in %	60	70	
Bedekking moslaag in %	100	100	
<u>Kruidlaag:</u>			
<i>Carex buxbaumii</i>	2.2	3.2	'knotszegge'
<i>Valeriana officinalis</i>	2.1	+1	grote valeriaan
<i>Phragmites australis</i>	1.1	2.2	riet
<i>Lathyrus palustris</i>	2.1	.	moeraslathyrus
<i>Dryopteris dilatata</i>	2.1	.	stekelvaren
<i>Succisa pratensis</i>	2.1	+1	blauwe knoop
<i>Galium uliginosum</i>	2.1	+1	kleverig walstro
<i>Molinia caerulea</i>	.	2.3	pijpestrootje
<i>Potentilla erecta</i>	+2	2.2	tormentil
<i>Potentilla palustris</i>	+1	2.2	wateraarbei
<i>Viola palustris</i>	.	2.2	moerasviooltje
<i>Holcus lanatus</i>	1.2	.	witbol
<i>Lotus uliginosus</i>	1.1	+1	moerasrolklaver
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	+2	1.2	reukgras
<i>Valeriana dioica</i>	1.1	1.1	kleine valeriaan
<i>Luzula multiflora</i>	1.2	+2	veelbloemige veldbies
<i>Peucedanum palustre</i>	+1	+1	melkeppe
<i>Cirsium palustre</i>	1.1	+1	kale jonker
<i>Angelica sylvestris</i>	+1	+1	engelwortel
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	1.1	.	koekoeksbloem
<i>Equisetum fluviatile</i>	1.1	.	holpijp
<i>Hierochloe odorata</i>	+1	+1	veenreukgras
<i>Juncus effusus</i>	1.1	.	pitrus
<i>Calamagrostis canescens</i>	1.2	.	pluistruisriet
<i>Rumex acetosa</i>	+1	.	veldzuring
<i>Orchis majalis</i>	+1	.	breedbladige orchis
<i>Orchis praetermissa</i> var. <i>junialis</i>	.	+1	gevlekte rietorchis
<i>Galium palustre</i>	+1	.	moeraswalstro
<i>Hypericum perforatum</i>	+1	+1	st. janskruid
<i>Mentha aquatica</i>	+1	+1	watermunt
<i>Calystegia sepium</i>	+1	.	haagwinde
<i>Eupatorium cannabinum</i>	+1	+1	leverkruid
<i>Festuca rubra</i>	1.2	+2	rood zwenkgras
<i>Lycopus europaeus</i>	+1	.	wolfspoet
<i>Betula pubescens</i> (k)	+1	.	zachte berk
<i>Lytrum salicaria</i>	.	+1	kattestaart
<i>Leontodon nudicaulis</i>	.	1.2	thrinicia
<i>Rhinanthus serotinus</i>	.	+1	grote ratelaar
<i>Hydrocotyle vulgaris</i>	.	1.2	waternavel
<i>Sagina nodosa</i>	.	+1	knopige vetmuur
<i>Pedicularis palustris</i>	.	+1	moeraskartelblad
<i>Myrica gale</i>	.	+1	gagel
<i>Iris pseudacorus</i>	.	+1	gele lis
<i>Typha angustifolia</i>	.	+1	kleine lisdodde
<i>Carex acutiformis</i>	.	+2	moeraszegge
<i>Prunella vulgaris</i>	.	+1	brunel
<i>Filipendula ulmaria</i>	.	+1	moeraspirea
<i>Thalictrum flavum</i>	.	+1-1	poelruit
<i>Juncus subnodulosus</i>	.	+1	padderus
<i>Lysimachia vulgaris</i>	.	+1	wederik
<i>Epilobium palustre</i>	.	+1	moerasbasterdwederik
<u>Moslaag:</u>			
<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	5.5	5.5	
<i>Sphagnum spec.</i>	.	5.5	
<i>Brachythecium albicans</i>	1.2	.	
<i>Calypogeia trichomanis</i>	1.2	.	
<i>Mnium hornum</i>	1.2	.	
<i>Calliergonella cuspidata</i>	+2	.	

OPNAME VAN DE DROSER A ANGLICA-DROSER A OBOVATA-GROEIPLAATS.

Datum	26-8-1949
Oppervlakte in m ²	2x2
Bedekking kruidlaag in %	60
Bedekking moslaag in %	100

Kruidlaag:

Molinia caerulea	3.2	pijpestrootje
Gentiana pneumonanthe	2.1	klokjesgentiaan
Viola palustris	2.1	moerasvioltje
Agrostis canina	2.1	kruipend struisgras
Phragmites australis	1.1	riet
Lotus uliginosus	+1	moerasrolklaver
Peucedanum palustre	+1	melkeppe
Luzula campestris	+1	veldbies
Eupatorium cannabinum	+1	leverkruid
Filipendula ulmaria	+1	moerasspirea
Iytrum salicaria	+1	kattestaart
Typha angustifolia	+1	kleine lisdodde
Erica tetralix	+2	dopheide
Prunella vulgaris	1.1	brunel
Cirsium dissectum	1.1	spaanse ruiter
Hydrocotyle vulgaris	1.1	waternavel
Anthoxanthum odoratum	1.2	reukgras
Juncus subnodulosus	+1	padderus
Galium palustre	+2	moeraswalstro
Sagina nodosa	+1	knopige vetmuur
Potentilla erecta	+2	tormentil
Pedicularis palustris	+1	moeraskartelblad
Lathyrus palustris	+1	moeraslathyrus
Drosera anglica	1.1	langbladige zonnedauw
Drosera rotundifolia	2.3	rondbladige zonnedauw
Drosera x obovata	+1	
Drosera intermedia	+1	kleine zonnedauw

Moslaag:

Sphagnum acutifolium X)	5.5
Dicranum bonjeanii	+2
Sphagnum squarrosum	1.2
Cephalozia bicuspidata	1.2
Calypogeia trichomanis	2.2
Calliergonella cuspidata	+2
Riccardia cf. multifida	+1
Pohlia nutans	+2

X) Sphagnum acutifolium = Sphagnum nemoreum var. nemoreum.